

32003L0054

L 176/37

ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKEJ ÚNIE

15.7.2004

**SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2003/54/ES
z 26. júna 2003**

o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrickou energiou a o zrušení smernice 96/92/ES

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, najmä na jej článok 47 ods. 2, článok 55 a článok 95,

so zreteľom na návrhy Komisie ⁽¹⁾,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽²⁾,

po porade s Výborom regiónov,

konajúc v súlade s postupom ustanoveným v článku 251 Zmluvy ⁽³⁾,

keďže:

(1) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 96/92/ES z 19. decembra 1996 o spoločnej právnej úprave pre vnútorný trh s elektrickou energiou ⁽⁴⁾ prispela v značnej miere k vytvoreniu vnútorného trhu s elektrickou energiou.

(2) Skúsenosti pri vykonávaní tejto smernice ukazujú prínosy, ktoré môžu plynúť z vnútorného trhu s elektrickou energiou, čo sa týka vyššej efektívnosti, zníženia cien, vyšších štandardov služieb a zvýšenej konkurencieschopnosti. Napriek tomu zostávajú závažné nedostatky a možnosti pre zlepšenie fungovania trhu, predovšetkým sú potrebné konkrétne opatrenia na zabezpečenie rovnakých podmienok vo výrobe a zníženie rizík dominantného postavenia na trhu a koristníckeho správania zabezpečujúce nediskriminačné prenosové a distribučné tarify prostredníctvom prístupu do siete na základe taríf uverejnených pred nadobudnutím ich platnosti a zabezpečujúce, aby sa chránili práva malých a zraniteľných zákazníkov a aby sa uverejnili informácie o energetických zdrojoch na výrobu elektrickej energie rovnako ako tam, kde sú k dispozícii zmluvy o zdrojoch podávajúce informácie o ich vplyve na životné prostredie.

(3) Na svojom zasadnutí v Lisabone v dňoch 23. a 24. marca 2000 sa Európska rada dožadovala podniknutia rýchlych krokov na dobudovanie vnútorného trhu tak v odvetviach plynárenstva, ako aj elektroenergetiky, a urýchlenie liberalizácie v týchto odvetviach s cieľom dosiahnuť plne fungujúci trh. Európsky parlament vo svojej rezolúcii zo 6. júla 2000 o druhej správe Komisie o stave liberalizácie energetických trhov požiadal Komisiu, aby prijala podrobný časový plán na dosiahnutie presne určených cieľov s cieľom postupnej, no úplnej liberalizácie energetického trhu.

(4) Slobody, ktoré zmluva zaručuje európskym občanom – voľný pohyb tovaru, slobodu poskytovať služby a slobodu usadiť sa –, sú jedine možné na úplne otvorenom trhu, ktorý umožňuje všetkým zákazníkom slobodný výber svojich dodávateľov a všetkým dodávateľom slobodný výber svojich zákazníkov.

(5) Hlavné prekážky pri dosahovaní plne fungujúceho a konkurenčného vnútorného trhu sa okrem iného týkajú záležitostí prístupu do siete, záležitostí taríf a rozdielných stupňov otvorenosti trhu medzi členskými štátmi.

(6) Kvôli fungovaniu hospodárskej súťaže musí byť prístup do siete nediskriminačný, transparentný a za spravodlivú cenu.

(7) S cieľom dobudovať vnútorný trh s elektrickou energiou je rozhodujúci nediskriminačný prístup prevádzkovateľa prenosovej alebo distribučnej sústavy do siete. Prevádzkovateľ prenosovej alebo distribučnej sústavy môže pozostávať z jedného alebo viacerých podnikov.

(8) S cieľom zabezpečiť účinný a nediskriminačný prístup do siete je primerané, aby distribučné a prenosové sústavy boli riadené prostredníctvom právne oddelených samostatných subjektov tam, kde existujú vertikálne integrované podniky. Komisia by mala zhodnotiť opatrenia so zodpovedajúcim účinkom, ktoré vyvinuli členské štáty na dosiahnutie cieľa tejto požiadavky, a podľa potreby predložiť návrhy na zmenu a doplnenie tejto smernice. Je tiež primerané, aby prevádzkovatelia prenosových a distribučných sústav mali účinné rozhodovacie práva vzhľadom na majetok potrebný na udržiavanie, prevádzku a rozvoj sietí, pokiaľ predmetný majetok vlastní a prevádzkujú vertikálne integrované podnikateľské subjekty. Je potrebné, aby bola zaručená nezávislosť prevádzkovateľov distribučnej sústavy a prevádzkovateľov prenosovej sústavy osobitne vzhľadom na výrobné a dodávateľské záujmy. Preto sa musia medzi prevádzkovateľov distribučnej sústavy

⁽¹⁾ Ú. v. ES C 240 E, 28.8.2001, s. 60 a Ú. v. ES C 227 E, 24.9.2002, s. 393.

⁽²⁾ Ú. v. ES C 36, 8.2.2002, s. 10.

⁽³⁾ Stanovisko Európskeho parlamentu z 13. marca 2002 (Ú. v. EÚ C 47 E, 27.2.2003, s. 350), spoločná pozícia z 3. februára 2003 (Ú. v. EÚ C 50 E, 4.3.2003, s. 15) a rozhodnutie Európskeho parlamentu zo 4. júna 2003 (zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku).

⁽⁴⁾ Ú. v. ES L 27, 30.1.1997, s. 20.

a prevádzkovateľov prenosovej sústavy a akékoľvek výrobné/dodávateľské spoločnosti ustanoviť nezávislé riadiace štruktúry.

Je však dôležité rozlišovať medzi takýmto právnym oddelením a oddelením vlastníctva. Z právneho oddelenia nevyplýva zmena vlastníctva majetku a nič nebráni použitiu podobných alebo rovnakých podmienok zamestnania v rámci celku vertikálne integrovaných podnikateľských subjektov. Prostredníctvom organizačných opatrení týkajúcich sa nezávislosti tých, ktorí sú zodpovední za rozhodovanie, by sa mal však zabezpečiť nediskriminačný rozhodovací proces.

- (9) V prípade malých sústav môže byť potrebné zabezpečiť poskytovanie podporných služieb prevádzkovateľmi prenosovej sústavy (PPS) prepojenými s malými sústavami.
- (10) Táto smernica sa nevenuje záležitostiam vlastníctva, pripomína sa, že v prípade podniku vykonávajúceho prenos alebo distribúciu, a ktorý je právnou formou oddelený od tých podnikov, ktoré vykonávajú výrobné a/alebo dodávkové činnosti, určení prevádzkovateľa sústavy môžu byť tým istým podnikom vlastniacim infraštruktúru.
- (11) S cieľom vyhnúť sa uloženiu neprímeraného finančného a správneho bremena na malé distribučné spoločnosti by členské štáty mali mať možnosť vyňať podľa potreby takéto spoločnosti spod zákonných požiadaviek na oddelenie distribúcie.
- (12) Autorizačné postupy by nemali viesť k správne bremenu, ktoré je neprímerané voči veľkosti a potenciálnemu vplyvu výrobcov elektrickej energie.
- (13) Mali by sa prijať ďalšie opatrenia na zabezpečenie transparentných a nediskriminačných taríf pre prístup do sietí. Tieto tarify by sa mali uplatňovať na všetkých užívateľov sústavy na nediskriminačnom základe.
- (14) S cieľom uľahčiť uzatváranie zmlúv elektroenergetickému podnikateľskému subjektu so sídlom v jednom členskom štáte na dodávku elektrickej energie oprávneným zákazníkom v inom členskom štáte by mali členské štáty a prípadne aj národné regulačné úrady smerovať úsilie k jednotnejším podmienkam a tomu istému stupňu oprávnenia pre celý vnútorný trh.
- (15) Existencia účinnej regulácie vykonávanej jednou alebo viacerými národnými regulačnými úradmi je dôležitým faktorom v zaručení nediskriminačného prístupu do siete. Členské štáty určujú funkcie, príslušnosť a správnu právomoc regulačných úradov. Je dôležité, aby regulačné úrady vo všetkých členských štátoch mali rovnakú minimálnu príslušnosť. Tieto úrady by mali mať príslušnosť stanovovať alebo schvaľovať tarify alebo prinajmenšom metodiky tvoriace základ pre výpočet prenosových a distribučných taríf. S cieľom zabrániť nejasnostiam a nákladným a časovo náročným sporom by sa tieto tarify mali uverejňovať pred svojím vstupom do platnosti.
- (16) Komisia naznačila svoj zámer zriadiť Európsku skupinu regulátorov pre elektrinu a plyn, ktorá by predstavovala vhodný poradný mechanizmus na podporu spolupráce a koordináciu národných regulačných úradov, aby sa podporil rozvoj vnútorného trhu s elektrickou energiou a plynom a prispelo sa k dôslednému uplatňovaniu ustanovení stanovených v tejto smernici a smernici Európskeho parlamentu a Rady 2003/55/ES z 26. júna 2003 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom ⁽¹⁾ a nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 1228/2003 z 26. júna 2003 o podmienkach prístupu do siete pre cezhraničnú výmenu elektrickej energie ⁽²⁾ vo všetkých členských štátoch.
- (17) S cieľom zabezpečiť efektívny prístup na trh pre všetkých účastníkov na trhu, vrátane novovstupujúcich účastníkov, sú potrebné nediskriminačné a náklady zohľadňujúce mechanizmy na vyrovnávanie nerovnováhy. Hneď ako trh s elektrickou energiou dosiahne dostatočnú likviditu, toto by sa malo dosiahnuť ustanovením transparentných trhovo založených mechanizmov pre dodávku a nákup elektrickej energie potrebnej v rámci požiadaviek bilančných mechanizmov na vyrovnávanie nerovnováhy. V prípade neprítomnosti takéhoto likvidného trhu by mali národné regulačné úrady hrať aktívnu úlohu pri zabezpečení toho, aby tarify na vyrovnávanie nerovnováhy neboli diskriminačné a odrážali náklady. Zároveň by sa mali zabezpečiť náležité stimuly na vyrovnanie dodávky a odberu elektrickej energie tak, aby nebola ohrozená sústava.
- (18) Národné regulačné úrady by mali byť schopné stanovovať a schvaľovať tarify alebo metodiky na výpočet taríf na základe návrhu od prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľov distribučných sústav alebo na základe návrhu dohodnutého medzi týmito prevádzkovateľmi a užívateľmi siete. Pri vykonávaní týchto úloh by národné regulačné úrady mali zabezpečiť, aby prenosové a distribučné tarify neboli diskriminačné a odrážali náklady

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 176, 15.7.2003, s. 57.

⁽²⁾ Ú. v. ES L 176, 15.7.2003, s. 1.

a mali by vziať do úvahy dlhodobé marginálne náklady, ktoré nie sú efektívne pre sieť, a náklady vyplývajúce z opatrení na riadenie distribuovanej výroby energie a riadenie na strane dopytu.

(19) Všetky priemyselné odvetvia a obchod spoločnosti, vrátane malých a stredných podnikov, a všetci občania spoločnosti, ktorí majú hospodárske výhody z vnútorného trhu, by tiež mali mať možnosť užívať vysoké stupne ochrany zákazníka a najmä domácností a tam, kde to členské štáty považujú za náležité, malé podniky by tiež mali mať možnosť užívať záruky služieb vo verejnom záujme, najmä vzhľadom na bezpečnosť dodávky a primerané tarify z dôvodov korektnosti, konkurencieschopnosti a nepriamo kvôli vytváraniu pracovných príležitostí.

(20) Zákazníci elektrickej energie by mali mať možnosť slobodne si vybrať svojho dodávateľa. Mal by sa však pri dobudovaní vnútorného trhu s elektrickou energiou prijať postupný prístup, aby sa umožnilo priemyslu prispôbiť sa a zabezpečiť, aby boli pripravené primerané opatrenia a systémy na ochranu záujmov zákazníkov a zabezpečilo sa, aby mali reálne a efektívne právo na výber svojho dodávateľa.

(21) Progresívne otváranie trhu smerom k plnej hospodárskej súťaži by malo čo najskôr odstrániť rozdiely medzi členskými štátmi. Pri vykonávaní tejto smernice by sa mala zabezpečiť transparentnosť a spoľahlivosť.

(22) Takmer všetky členské štáty si zvolili zabezpečenie hospodárskej súťaže na trhu výroby elektrickej energie prostredníctvom transparentného postupu na udelenie povolenia. Členské štáty by však mali zabezpečiť možnosť prispievať k bezpečnosti dodávky prostredníctvom vypisovania výberového konania alebo zodpovedajúceho postupu v prípade, že nie je postavená dostatočná kapacita pre výrobu elektrickej energie na základe postupu na udelenie povolenia. Členské štáty by mali mať v záujme ochrany životného prostredia a podpory najnovších technológií možnosť vypisovať výberové konania na nové kapacity na základe uverejnených kritérií. Nové kapacity zahŕňajú okrem iného obnoviteľné zdroje a kombinovanú výrobu tepla a elektrickej energie (KTE).

(23) V záujme bezpečnosti dodávky by sa rovnováha medzi ponukou a dopytom v jednotlivých členských štátoch mala monitorovať a po monitorovaní by mala nasledovať správa o situácii na úrovni spoločnosti, ktorá zohľadní kapacitu prepojenia medzi oblasťami. Takéto monitorovanie by sa malo vykonávať dostatočne včas, aby umožnilo prijať náležité opatrenia, ak je bezpečnosť dodávky ohrozená. Výstavba a udržiavanie potrebnej infraštruktúry siete, vrátane kapacity prepojenia, by mala prispievať k zabezpečeniu stabilnej dodávky elektrickej energie. Udržiavanie a výstavba potrebnej infraštruktúry siete, vrátane kapacity

prepojenia a decentralizovanej výroby elektrickej energie, predstavujú dôležité prvky v zabezpečovaní stabilnej dodávky elektrickej energie.

(24) Členské štáty by mali zabezpečiť, aby zákazníci z domácností, a pokiaľ to členské štáty považujú za vhodné, aj malé podniky požívali právo zásobovania elektrickou energiou určenej kvality za jasne porovnateľné, transparentné a primerané ceny. S cieľom zabezpečiť udržiavanie vysokého štandardu služby vo verejnom záujme v spoločnosti by sa mali všetky opatrenia prijaté členskými štátmi na dosiahnutie cieľov tejto smernice pravidelne oznamovať Komisii. Komisia by mala pravidelne uverejňovať správu analyzujúcu opatrenia prijaté na národnej úrovni na dosiahnutie cieľov služby vo verejnom záujme a porovnávajúcu ich účinnosť s cieľom vydania odporúčaní týkajúcich sa opatrení, ktoré sa majú prijať na vnútroštátnej úrovni na dosiahnutie vysokého štandardu služby vo verejnom záujme. Členské štáty by mali prijať potrebné opatrenia na ochranu zraniteľných zákazníkov na vnútornom trhu s elektrickou energiou. Takéto opatrenia sa môžu líšiť podľa konkrétnych okolností v jednotlivých členských štátoch a môžu zahŕňať špecifické opatrenia týkajúce sa platenia účtov za elektrinu alebo všeobecnejšie opatrenia prijaté v systéme sociálneho zabezpečenia. Ak sa univerzálna služba poskytuje aj malým podnikom, môžu sa opatrenia na zabezpečenie poskytovania univerzálnej služby pre domácnosti a malé podniky odlišovať.

(25) Komisia naznačila svoj zámer prijať iniciatívy, najmä čo sa týka rozsahu ustanovenia o energetickom označovaní a menovite o spôsobe, ktorým by sa mohli sprístupniť informácie o vplyve na životné prostredie, minimálne o emisiách CO₂ a o rádioaktívnom odpade, ktoré sú dôsledkom výroby elektrickej energie z rôznych energetických zdrojov, transparentným, ľahko prístupným a porovnateľným spôsobom v celej Európskej únii a o spôsobe, ktorým by sa opatrenia prijaté v členských štátoch na kontrolu presnosti informácií poskytovaných dodávateľmi mohli zjednodušiť.

(26) Rešpektovanie požiadaviek služby vo verejnom záujme je základnou požiadavkou tejto smernice a je dôležité, aby boli v tejto smernici určené spoločné minimálne štandardy rešpektované všetkými členskými štátmi, ktoré berú do úvahy ciele spoločnej ochrany, bezpečnosť dodávky, ochrany životného prostredia a zodpovedajúcej úrovne hospodárskej súťaže vo všetkých členských štátoch. Je dôležité, aby sa požiadavky služby vo verejnom záujme interpretovali na vnútroštátnom základe, berúc do úvahy vnútroštátne pomery a na základe rešpektovania práva spoločnosti.

- (27) Členské štáty môžu určiť dodávateľa poslednej inštancie. Týmto dodávateľom môže byť obchodné oddelenie vertikálne integrovaného podnikateľského subjektu, ktorý tiež vykonáva distribučné funkcie za podmienky, že spĺňa požiadavky tejto smernice pre oddelenie.
- (28) Opatrenia na dosiahnutie cieľov sociálnej a hospodárskej súdržnosti vykonané členskými štátmi môžu zahŕňať najmä zabezpečenie primeraných hospodárskych stimulov, podľa potreby za pomoci všetky existujúcich vnútroštátnych nástrojov a nástrojov spoločenstva. Tieto nástroje môžu zahŕňať mechanizmy zodpovednosti na zaručenie potrebných investícií.
- (29) V rozsahu, v akom opatrenia prijaté členskými štátmi na splnenie povinnosti služby vo verejnom záujme predstavujú štátnu pomoc podľa článku 87 odsek 1 Zmluvy, existuje povinnosť podľa článku 88 odsek 3 Zmluvy oznamovať ich Komisii.
- (30) Požiadavka oznamovať Komisii každé odmietnutie udelenia povolenia na výstavbu nových výrobných kapacít sa ukázala ako nepotrebné správne bremeno, a preto by sa mala vynechať.
- (31) Cieľ navrhnutých opatrení, konkrétne vytvorenie plne fungujúceho vnútorného trhu s elektrickou energiou, v ktorom prevláda spravodlivá hospodárska súťaž, nemôžu členské štáty v dostatočnej miere dosiahnuť, a preto, že tento cieľ sa môže vzhľadom na rozsah a dosah opatrenia lepšie dosiahnuť na úrovni spoločenstva, môže spoločenstvo prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity uvedenou v článku 5 Zmluvy. V súlade so zásadou proporcionality stanovenou v uvedenom článku nejde táto smernica nad rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie uvedeného cieľa.
- (32) Na základe skúseností získaných z uplatňovania smernice Rady 90/547/EHS z 29. októbra 1990 o tranzite elektrickej energie prostredníctvom prenosových distribučných sietí ⁽¹⁾ by sa mali prijať opatrenia na zabezpečenie jednotných a nediskriminačných režimov prístupu pre prenos, vrátane cezhraničných tokov elektrickej energie medzi členskými štátmi. S cieľom zabezpečiť jednotnosť v úprave prístupu do elektrických sietí a tiež v prípade tranzitu by sa táto smernica mala zrušiť.
- (33) Vzhľadom na rozsah zmien a doplnkov, ktoré sa vykonávajú v smernici 96/92/ES, je kvôli jasnosti a racionalizácii žiaduce, aby sa príslušné ustanovenia prepracovali.
- (34) Táto smernica rešpektuje základné práva a dodržiava zásady uznané najmä Chartou základných práv Európskej únie,

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

KAPITOLA 1

OBLASŤ PÔSOBNOSTI A VYMEDZENIE POJMOV

Článok 1

Rozsah pôsobnosti

Táto smernica stanovuje spoločné pravidlá výroby, prenosu, distribúcie a dodávky elektrickej energie. Ustanovuje pravidlá týkajúce sa organizácie a fungovania elektroenergetického odvetvia, prístupu na trh, kritériá a postupy platné na vyhlasovanie výberových konaní a udeľovanie povolení a na prevádzku sústav.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto smernice:

1. „výroba“ znamená výrobu elektrickej energie;
2. „výrobca“ znamená fyzickú alebo právnickú osobu vyrábajúcu elektrinu;
3. „prenos“ znamená prepravu elektrickej energie v prepojenej sústave veľmi vysokého napätia a vysokého napätia s cieľom jej dodávky konečným zákazníkom alebo distribútorom, avšak nezahŕňa dodávku;
4. „prevádzkovateľ prenosovej sústavy“ znamená fyzickú alebo právnickú osobu zodpovednú za prevádzku, zabezpečenie údržby, v prípade potreby rozvoj prenosovej sústavy v danej oblasti a prípadne jej prepojenia s inými sústavami a za zabezpečenie dlhodobej schopnosti sústavy uspokojovať primeraný dopyt po prenose elektrickej energie;
5. „distribúcia“ znamená prepravu elektrickej energie vo vysokonapäťových, strednonapäťových a nízkonapäťových distribučných sústavách s cieľom jej dopravy k zákazníkovi, avšak nezahŕňa dodávku;
6. „prevádzkovateľ distribučnej sústavy“ znamená fyzickú alebo právnickú osobu zodpovednú za prevádzku, zabezpečenie údržby, v prípade potreby rozvoj distribučnej sústavy v danej oblasti a prípadne jej prepojenia s inými sústavami a za zabezpečenie dlhodobej schopnosti sústavy uspokojovať primeraný dopyt po distribúcii elektrickej energie;
7. „zákazníci“ znamená veľkoobchodných a koncových zákazníkov elektrickej energie;
8. „veľkoobchodní zákazníci“ znamená akékoľvek fyzické alebo právnické osoby, ktoré nakupujú elektrinu na účely jej ďalšieho predaja v rámci alebo mimo sústavy, v ktorej sú zriadené;

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 313, 13.11.1990, s. 30. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou Komisie 98/75/ES (Ú. v. ES L 276, 13.10.1998, s. 9).

9. „koncoví zákazníci“ znamená zákazníkov, ktorí nakupujú elektrinu pre svoju vlastnú spotrebu;
10. „zákazníci z radov domácností“ znamená zákazníkov nakupujúcich elektrinu pre svoju vlastnú spotrebu v domácnosti, okrem obchodných a profesionálnych činností;
11. „zákazníci mimo domácností“ znamená akékoľvek fyzické a právnické osoby nakupujúce elektrinu, ktorá nie je určená pre ich vlastnú spotrebu v domácnosti, a zahŕňa výrobcov a veľkoobchodných zákazníkov;
12. „oprávnení zákazníci“ znamená zákazníkov, ktorí môžu slobodne nakupovať elektrinu od dodávateľa, ktorého si vyberú v zmysle článku 21 tejto smernice;
13. „prepojovacie vedenie“ znamená zariadenie používané na prepojenie elektrických sústav;
14. „prepojené sústavy“ znamená niekoľko prenosových a distribučných sústav navzájom prepojených prostredníctvom jedného alebo viacerých prepojovacích vedení;
15. „priame vedenie“ znamená buď elektrické vedenie spájajúce izolované výrobné miesto s izolovaným zákazníkom, alebo elektrické vedenie spájajúce výrobcu elektrickej energie a podnik dodávajúci elektrinu, ktorý priamo zásobuje svoje vlastné zariadenia podriadené spoločnosti alebo oprávnených zákazníkov;
16. „hospodárska priorita“ znamená klasifikáciu zdrojov dodávky elektrickej energie v súlade s hospodárskymi kritériami;
17. „podporné služby“ znamená všetky služby potrebné na prevádzku prenosovej alebo distribučnej sústavy;
18. „užívatelia sústavy“ znamená akékoľvek fyzické alebo právnické osoby, ktoré dodávajú prenosovej alebo distribučnej sústave, alebo ktorých tieto sústavy zásobujú;
19. „dodávka“ znamená predaj vrátane ďalšieho predaja elektrickej energie zákazníkom;
20. „integrovateľný elektroenergetický podnikateľský subjekt“ znamená vertikálne alebo horizontálne integrovateľný podnik;
21. „vertikálne integrovateľný podnikateľský subjekt“ znamená podnik alebo skupinu podnikov, ktorých vzájomné vzťahy sú definované v článku 3 ods. 3 nariadenia Rady (EHS) č. 4064/89 z 21. decembra 1989 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi⁽¹⁾ a kde príslušný podnik/skupina vykonávajú prinajmenšom jednu z funkcií - prenosu alebo distribúcie a prinajmenšom jednu z funkcií výroby alebo dodávky elektrickej energie;
22. „príbuzný podnik“ znamená prepojené podniky v zmysle článku 41 siedmej smernice Rady 83/349/EHS z 13. júna 1983 o konsolidovaných účtovných závierkach, vychádzajúca z článku 44 ods. 2 písm. g)^(*) Zmluvy^(?), a/alebo pridružené podniky v zmysle jej článku 33 ods. 1, resp. podniky, ktoré patria tým istým akcionárom;
23. „horizontálne integrovateľný podnikateľský subjekt“ je podnik vykonávajúci prinajmenšom jednu z funkcií výroby pre predaj alebo prenosu, alebo distribúcie, alebo dodávky elektrickej energie a inú činnosť mimo oblasti elektrickej energie;
24. „výberové konanie“ znamená postup, prostredníctvom ktorého sa pokrývajú plánované dodatočné požiadavky a náhradné kapacity dodávkami z nových alebo existujúcich výrobných kapacít;
25. „dlhodobé plánovanie“ znamená plánovanie potreby investícií do výrobných a prenosových a distribučných kapacít v dlhodobej perspektíve s cieľom uspokojiť dopyt systému po elektrine a zabezpečiť dodávky zákazníkom;
26. „malá izolovaná sústava“ znamená každú sústavu so spotrebou menšou než 3 000 GWh v roku 1996, kde sa menej ako 5 % ročnej spotreby získava prostredníctvom prepojenia s inými sústavami;
27. „mikro izolovaná sústava“ znamená sústavu so spotrebou menšou než 500 GWh v roku 1996, ktorá nie je nijako prepojená s inými sústavami;
28. „bezpečnosť“ znamená tak bezpečnosť dodávky a zabezpečenie elektrickej energie, ako aj technickú bezpečnosť;
29. „energetická účinnosť/riadenie na strane dopytu“ znamená komplexný alebo integrovateľný prístup zameraný na ovplyvňovanie množstva a časového plánu spotreby elektrickej energie s cieľom znížiť primárnu spotrebu energie a zaťaženie počas špičky uprednostnením investícií do opatrení zabezpečujúcich energetickú účinnosť alebo iných opatrení, akými sú zmluvy o prerušiteľnej dodávke, dodatočné investície na zvýšenie výrobných kapacít, ak tie skôr uvedené sú najúčinnším a najekonomickejším riešením vzhľadom na pozitívny dopad zníženia energetickej spotreby na životné prostredie a súvisiace aspekty bezpečnosti dodávky a nákladov na distribúciu;

(1) Ú. v. ES L 395, 30.12.1989, s. 1. Nariadenie naposledy zmenené a doplnené nariadením (ES) č. 1310/97 (Ú. v. ES L 180, 9.7.1997, s. 1).

(*) Názov smernice 83/349/EHS bol upravený tak, aby zohľadnil prečíslovanie článkov Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva v súlade s článkom 12 Amsterdamskej zmluvy; pôvodný odkaz bol na článok 54 ods. 3 písm. g).

(?) Ú. v. ES L 193, 18.7.1983, s. 1. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2001/65/ES (Ú. v. ES L 283, 27.10.2001, s. 28).

30. „obnoviteľné zdroje energie“ znamená obnoviteľné nefosílné zdroje energie (veterná, slnečná, geotermálna energia, energia vln, príliv, vodná energia, energia z biomasy, zo skládkového plynu, plynu z čističiek odpadových vôd a bioplyn);
31. „distribučovaná výroba“ znamená podniky vyrábajúce elektrinu pripojené na distribučnú sústavu.

KAPITOLA II

VŠEOBECNÉ PRAVIDLÁ ORGANIZÁCIE ODVETVIA

Článok 3

Povinnosti služby vo verejnom záujme a ochrana zákazníka

1. Členské štáty na základe svojich inštitucionálnych organizácií a s náležitým zreteľom na zásadu subsidiarity zabezpečujú, aby bez toho, aby bol dotknutý odsek 2, elektroenergetické podnikateľské subjekty fungovali v súlade so zásadami tejto smernice s cieľom dosiahnuť konkurenčný, bezpečný a vzhľadom na životné prostredie udržateľný trh s elektrickou energiou a aby neboli diskriminované tieto podniky z hľadiska ich práv alebo povinností.
2. So zreteľom na príslušné ustanovenia zmluvy, najmä na jej článok 86, členské štáty môžu podnikom fungujúcim v odvetví elektroenergetiky z hľadiska všeobecného hospodárskeho záujmu uložiť povinnosti vzhľadom na službu vo verejnom záujme, ktoré sa môžu vzťahovať na bezpečnosť, vrátane bezpečnosti dodávky, pravidelnosti, kvality a ceny dodávok a ochrany životného prostredia, vrátane energetickej účinnosti a ochrany životného prostredia. Takéto povinnosti sú jasne definované, transparentné, nediskriminačné, overiteľné a zaručujú rovnosť prístupu pre elektroenergetické spoločnosti EÚ k národným zákazníkom. Vo vzťahu k bezpečnosti dodávky, riadeniu energetickej účinnosti/riadeniu na strane dopytu a v záujme plnenia cieľov v oblasti životného prostredia uvedeného v tomto odseku môžu členské štáty zavádzať dlhodobé plánovanie, berúc pritom do úvahy možnosť tretích strán usilovať sa o prístup do sústavy.
3. Členské štáty zabezpečia, aby všetci zákazníci v domácnostiach, a ak to členské štáty uznajú za vhodné, aj malé podniky (predovšetkým podniky s menej ako 50 zamestnancami a s ročným obrátom alebo súvahou nepresahujúcou 10 miliónov EUR) využívali univerzálnu službu, čo znamená na svojom území právo na dodávku elektrickej energie v stanovenej kvalite za primerané, jednoducho a jasne porovnateľné a transparentné ceny. Na to, aby členské štáty zabezpečili nariadenie o univerzálny službe, môžu určiť dodávateľa poslednej inštancie. Členské štáty uložia distribučným spoločnostiam povinnosť pripojiť zákazníkov do svojej siete za podmienok a pri dodržaní taríf stanovených v súlade s postupom ustanoveným v článku 23 ods. 2. Žiadne ustanovenie tejto smernice nebráni členským štátom, aby posilňovali

trhový pozíciu domácich malých a stredných zákazníkov podporovaním možností dobrovoľného združovania sa pre zastupovanie tejto kategórie zákazníkov.

Prvý pododsek sa vykonáva transparentným a nediskriminačným spôsobom a nebráni otváraniu trhu ustanovenému v článku 21.

4. Pokiaľ sa poskytuje finančná kompenzácia, iné formy kompenzácie a exkluzívne práva, ktoré členský štát udeľuje na plnenie povinností stanovených v odsekoch 2 a 3, toto sa uskutočňuje nediskriminačným a transparentným spôsobom.

5. Členské štáty prijímajú náležité opatrenia na ochranu koncových zákazníkov a zabezpečujú najmä, aby existovali dostatočné záruky na ochranu zraniteľných zákazníkov, vrátane opatrení na zabránenie ich odpojeniu. V tejto súvislosti môžu členské štáty prijímať opatrenia na ochranu konečných zákazníkov z odľahlých oblastí. Zabezpečia vysoké stupne ochrany zákazníka, najmä vzhľadom na transparentnosť týkajúcu sa zmluvných podmienok, všeobecných informácií a mechanizmov na riešenie sporov. Členské štáty zabezpečujú, aby oprávnený zákazník bol naozaj schopný prejsť k inému dodávateľovi. Tieto opatrenia musia zahŕňať opatrenia uvedené v prílohe A, aspoň pokiaľ ide o zákazníkov z radov domácností.

6. Členské štáty zabezpečia, aby dodávatelia elektrickej energie uvádzali na účtoch alebo súčasne zasielaných materiáloch a na propagačných materiáloch poskytovaných koncovým zákazníkom:

- podiel každého energetického zdroja na celkovej skladbe paliva dodávateľa za predchádzajúci rok;
- minimálne odkaz na existujúce referenčné zdroje ako sú webové stránky, na ktorých sú verejne dostupné informácie o dopadoch na životné prostredie, minimálne o emisiách CO₂ a rádioaktívnom odpade pochádzajúcom z vyrobenej elektrickej energie vzťahujúcej k celkovej skladbe paliva dodávateľa za predchádzajúci rok.

Pokiaľ ide o elektrinu získavanú prostredníctvom výmeny elektrickej energie alebo dovozu od podnikateľského subjektu sídliaceho mimo spoločenstva, možno použiť súhrnné číselné údaje poskytnuté pri tejto výmene alebo hodnoty, ktoré poskytne daný podnik za predchádzajúci rok.

Členské štáty prijímajú potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby informácie, ktoré dodávatelia poskytnú svojim zákazníkom podľa tohto článku, boli spoľahlivé.

7. Členské štáty vykonávajú príslušné opatrenia na dosiahnutie cieľov sociálnej a hospodárskej súdržnosti, ochrany životného prostredia, ktoré môžu zahŕňať opatrenia na riadenie energetickej účinnosti/riadenie na strane dopytu a prostriedky na boj proti klimatickým zmenám a na bezpečnosť dodávky. K takýmto opatreniam môže patriť najmä poskytovanie primeraných

hospodárskych stimulov a prípadne aj využívanie všetkých existujúcich vnútroštátnych nástrojov a nástrojov spoločenstva na údržbu a výstavbu potrebnej infraštruktúry sietí vrátane kapacít prepojenia.

8. Členské štáty sa môžu rozhodnúť, že nebudú uplatňovať ustanovenia článkov 6, 7, 20 a 22 do takej miery, pokiaľ by ich uplatňovanie, právne alebo fakticky, bránilo vykonávaniu povinností uložených elektroenergetickým podnikateľským subjektom vo všeobecnom hospodárskom záujme a pokiaľ by nebol ovplyvnený rozvoj obchodu v takom rozsahu, že by to protirečilo záujmom spoločenstva. Záujmy spoločenstva zahŕňajú okrem iného aj hospodársku súťaž vo vzťahu k oprávneným zákazníkom v súlade s touto smernicou a článkom 86 Zmluvy.

9. Členské štáty pri zavádzaní tejto smernice informujú Komisiu o všetkých opatreniach prijatých na plnenie povinností univerzálnej služby a služby vo verejnom záujme, vrátane ochrany zákazníka a ochrany životného prostredia a ich možného vplyvu na národnú alebo medzinárodnú hospodársku súťaž, či si takéto opatrenia vyžadujú alebo nevyžadujú výnimku z tejto smernice. Následne informujú Komisiu každé dva roky o všetkých zmenách v takýchto opatreniach, či si takéto opatrenia vyžadujú alebo nevyžadujú výnimku z tejto smernice.

Článok 4

Monitorovanie bezpečnosti dodávky

Členské štáty zabezpečia záležitosti monitorovania bezpečnosti dodávky. Pokiaľ to členské štáty považujú za vhodné, môžu touto úlohou poveriť regulačné úrady uvedené v článku 23 ods. 1. Toto monitorovanie zahŕňa najmä rovnováhu medzi ponukou a dopytom na národnom trhu, ďalej úroveň očakávaného budúceho dopytu a predpokladané dodatočné kapacity, ktoré sa plánujú alebo sú vo výstavbe, a kvalitu a úroveň údržby sietí, rovnako ako aj opatrenia na pokrývanie dopytu počas špičky a na riešenie výpadkov jedného alebo viacerých dodávateľov. Príslušné úrady každé dva roky, najneskôr do 31. júla, uverejňujú správu podávajúcu prehľad zistení vyplývajúcich z monitorovania týchto záležitostí, rovnako ako aj všetky prijaté alebo plánované opatrenia na ich riešenie a bezodkladne túto správu zašlú Komisii.

Článok 5

Technické pravidlá

Členské štáty zabezpečia zadefinovanie kritérií technickej bezpečnosti a vypracovanie a uverejnenie technických pravidiel stanovujúcich minimálne technické konštrukčné a prevádzkové požiadavky pre pripájanie do sústavy výrobných zariadení, distribučných sústav, priamo pripojených zariadení zákazníkov, okruhov prepojení a priamych vedení. Tieto technické pravidlá

zabezpečia vzájomnú prevádzkyschopnosť sústav a majú byť objektívne a nediskriminačné. Oznámia sa Komisii podľa článku 8 smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/34/ES z 22. júna 1998 o postupe pri poskytovaní informácií v oblasti technických noriem a predpisov a o pravidlách služieb informačnej spoločnosti ⁽¹⁾.

KAPITOLA III

VÝROBA

Článok 6

Povoľovacie konanie pre nové kapacity

1. Na výstavbu nových výrobných kapacít prijímú členské štáty povoloacie konanie, ktoré prebieha v súlade s objektívnymi, transparentnými a nediskriminačnými kritériami.

2. Členské štáty ustanovia kritériá udeľovania povolení na výstavbu výrobných kapacít na svojom území. Tieto kritériá sa môžu týkať:

- a) bezpečnosti a zabezpečenia elektrizačnej sústavy, zariadení a príslušenstva;
- b) ochrany verejného zdravia a bezpečnosti;
- c) ochrany životného prostredia;
- d) využitia pozemkov a ich rozmiestnenia;
- e) využitia verejných pozemkov;
- f) energetickej účinnosti;
- g) povahy primárnych zdrojov;
- h) údajov o žiadateľovi, ako je technická, ekonomická a finančná spôsobilosť;
- i) súladu s opatreniami prijatými podľa článku 3.

3. Členské štáty zabezpečia, aby postupy na udelenie povolenia pre malú a/alebo distribuovanú výrobu brali do úvahy ich obmedzenú veľkosť a potenciálny vplyv.

4. Postupy na udelenie povolenia a kritériá sa uverejňujú. Žiadatelia sú informovaní o dôvodoch akéhokoľvek odmietnutia udeliť povolenie. Dôvody musia byť objektívne, nediskriminačné, riadne podložené a náležite odôvodnené. Žiadateľovi sa umožňuje podať odvolanie.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 204, 21.7.1998, s. 37. Smernica v znení smernice 98/48/ES (Ú. v. ES L 217, 5.8.1998, s. 18).

Článok 7

Výberové konanie na nové kapacity

1. Členské štáty v záujme bezpečnosti dodávky zabezpečia možnosť poskytnutia nových kapacít alebo opatrení na riadenie energetickej účinnosti/riadenie na strane dopytu prostredníctvom výberového konania alebo akéhokoľvek zodpovedajúceho postupu v zmysle transparentnosti a nediskriminácie na základe uverejnených kritérií. Tieto postupy sa však môžu začať iba v prípade, ak vybudované výrobné kapacity na základe postupu na udelenie povolenia alebo ak prijímané opatrenia energetickej účinnosti/riadenia na strane dopytu nie sú dostatočné na zabezpečenie bezpečnosti dodávky.

2. Členské štáty môžu v záujme ochrany životného prostredia a podpory najnovších technológií zabezpečiť možnosť výberového konania na nové kapacity na základe uverejnených kritérií. Toto výberové konanie sa môže vzťahovať na nové kapacity alebo opatrenia na riadenie energetickej účinnosti/riadenia na strane dopytu. Výberové konanie sa však môže začať, pokiaľ výrobné kapacity vybudované na základe postupu na udelenie povolenia alebo prijímané opatrenia nie sú dostatočné na dosiahnutie týchto cieľov.

3. Podrobnosti výberového konania na prostriedky výrobných kapacít a opatrenia na riadenie energetickej účinnosti/riadenia na strane dopytu sa uverejnia v *Úradnom vestníku Európskej únie* najmenej šesť mesiacov pred konečným termínom uzávierky pre predloženie ponúk.

Špecifikácie výberového konania sa sprístupnia ktorémukoľvek záujemcovi z radov podnikov so sídlom na území členského štátu tak, aby mal dostatočný čas na predloženie ponuky.

S cieľom zabezpečiť transparentnosť a nediskrimináciu špecifikácie výberového konania obsahujú podrobný opis zmluvných špecifikácií a postupu, ktorým sa majú riadiť všetci predkladatelia ponúk, a vyčerpávajúci zoznam kritérií, ktorými sa riadi výber predkladateľov ponúk a udelenie zmluvy, vrátane stimulov, ako sú dotácie, ktoré výberové konanie zahŕňa. Tieto špecifikácie sa tiež môžu týkať oblastí uvedených v článku 6 ods. 2.

4. Vo výzvach na výberové konanie na potrebné výrobné kapacity sa musia zvažovať aj ponuky na dodávku elektrickej energie s dlhodobými zárukami od existujúcich výrobných jednotiek za podmienky, že sa takto môžu uspokojiť dodatočné požiadavky.

5. Členské štáty určia orgán, verejnú alebo súkromnú organizáciu nezávislú od výroby, prenosu, distribúcie a dodávky elektrickej energie, ktorou môže byť aj regulačný úrad uvedený v článku 23 ods. 1, zodpovedný za organizáciu, monitorovanie a kontrolu výberového konania uvedeného v odsekoch 1 až 4. Pokiaľ je prevádzkovateľ prenosovej sústavy plne nezávislý od iných činností,

ktoré sa netýkajú prenosovej sústavy v zmysle vlastníctva, prevádzkovateľ prenosovej sústavy môže byť vymenovaný za orgán zodpovedný za organizáciu, monitorovanie a kontrolu výberového konania. Tento úrad alebo orgán prijme všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie dôvernosti informácií obsiahnutých v predložených ponukách.

KAPITOLA IV

PREVÁDZKA PRENOSOVEJ SÚSTAVY

Článok 8

Určenie prevádzkovateľov prenosovej sústavy

Členské štáty určia alebo vyžadujú, aby podniky, ktoré vlastnia prenosové sústavy, určili prevádzkovateľov prenosovej sústavy na obdobie určené členským štátom so zreteľom na dôvody účinnosti a hospodárskej rovnováhy. Členské štáty zabezpečia, aby prevádzkovatelia prenosovej sústavy konali v súlade s článkami 9 a 12.

Článok 9

Úlohy prevádzkovateľov prenosovej sústavy

Každý prevádzkovateľ prenosovej sústavy je zodpovedný za:

- a) zabezpečenie dlhodobej schopnosti sústavy uspokojovať primeraný dopyt na prenos elektrickej energie;
- b) prispievanie k bezpečnosti dodávky prostredníctvom primeranej prenosovej kapacity a spoľahlivosti sústavy;
- c) riadenie tokov elektrickej energie v sústave, berúc do úvahy výmeny s inými prepojenými sústavami. Na tento účel je prevádzkovateľ prenosovej sústavy zodpovedný za zabezpečenie bezpečnej, spoľahlivej a účinnej elektrizačnej sústavy a v tejto súvislosti za zabezpečenie dostupnosti všetkých podporných služieb do takej miery, pokiaľ je táto dostupnosť nezávislá od akejkolvek ďalšej prenosovej sústavy, s ktorou je jeho sústava prepojená;
- d) poskytnutie prevádzkovateľovi akejkolvek ďalšej sústavy, s ktorým je jeho sústava prepojená, dostatočné informácie na zabezpečenie bezpečnej a účinnej prevádzky, koordinovaného rozvoja a vzájomnej prevádzkyschopnosti prepojenej sústavy;
- e) zabezpečenie nediskriminácie tak niektorých užívateľov sústavy, ako aj skupín užívateľov sústavy, najmä v prospech s ním príbuzných podnikov;

- f) poskytovanie informácií užívateľom sústavy, ktoré potrebujú pre účinný prístup do sústavy.

Článok 10

Oddelenie prevádzkovateľov prenosovej sústavy

1. Ak je prevádzkovateľ prenosovej sústavy súčasťou vertikálne integrovaného podnikateľského subjektu, mal by byť minimálne z hľadiska svojej právnej formy, organizácie a rozhodovania nezávislý od iných činností nesúvisiacich s prenosom. Táto požiadavka nepredstavuje záväzok oddeliť vlastníctvo majetku od vertikálne integrovaného podnikateľského subjektu.

2. S cieľom zabezpečiť nezávislosť prevádzkovateľa prenosovej sústavy uvedenej v odseku 1 sa uplatňujú minimálne tieto kritériá:

- a) osoby zodpovedné za riadenie prevádzkovateľa prenosovej sústavy nemôžu byť prítomné v štruktúrach spoločnosti integrovaného elektroenergetického podnikateľského subjektu ani priamo, ani nepriamo zodpovedných za každodenné fungovanie výroby, distribúcie a dodávky elektrickej energie;
- b) musia sa prijať potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby profesionálne záujmy osôb zodpovedných za riadenie prevádzkovateľa prenosovej sústavy sa brali do úvahy takým spôsobom, ktorý zabezpečuje, že sú schopné konať nezávisle;
- c) prevádzkovateľ prenosovej sústavy má efektívne rozhodovacie práva nezávislé od integrovaného elektroenergetického podnikateľského subjektu, pokiaľ ide o majetok, ktorý je potrebný na prevádzku, údržbu alebo rozvoj siete. Toto by nemalo brániť existencii náležitých koordinačných mechanizmov na zabezpečenie toho, aby boli chránené práva materskej spoločnosti dohliadať nad hospodárením a riadením, pokiaľ ide o návratnosť aktív v dcérskej spoločnosti regulovanej nepriamo v súlade s článkom 23 ods. 2. Toto umožní materskej spoločnosti najmä schvalovať ročný finančný plán prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo akýkoľvek zodpovedajúci nástroj a stanovovať paušálne limity pre úroveň zadlženosti svojej dcérskej spoločnosti. Nedovoľuje materskej spoločnosti dávať pokyny týkajúce sa dennej prevádzky ani pokiaľ ide o jednotlivé rozhodnutia týkajúce sa výstavby alebo modernizácie prenosových vedení, ktoré nepresahujú podmienky schváleného finančného plánu alebo ktoréhokoľvek zodpovedajúceho nástroja;
- d) prevádzkovateľ prenosovej sústavy stanovuje program súladu, ktorý opisuje pravidlá prijaté s cieľom vylúčenia diskriminačného správania, a zabezpečuje, aby sa jeho dodržiavanie primerane monitorovalo. Program stanoví konkrétne povinnosti

zamestnancov potrebné na splnenie tohto cieľa. Výročnú správu opisujúcu prijaté opatrenia predkladá osoba alebo organizácia zodpovedná za monitorovanie programu súladu regulačnému úradu uvedenému v článku 23 ods. 1 a táto správa sa uverejňuje.

Článok 11

Dispečing a vyrovnávanie

1. Bez toho, aby bola dotknutá dodávka elektrickej energie na základe zmluvných záväzkov, vrátane tých, ktoré vyplývajú zo špecifikácií výberového konania, je prevádzkovateľ prenosovej sústavy, pokiaľ takúto funkciu má, zodpovedný za dispečing výrobných zariadení vo svojej oblasti na svojom území a za určovanie využitia prepojovacích vedení s inými sústavami.

2. Dispečing výrobných zariadení a používanie prepojovacích vedení sa určuje na základe kritérií, ktoré môže schváliť členský štát a ktoré musia byť objektívne, uverejnené a uplatňované nediskriminačným spôsobom, čím sa zabezpečuje náležité fungovanie vnútorného trhu s elektrickou energiou. Do úvahy sa berie hospodárska priorita elektrickej energie z dostupných výrobných zariadení alebo prenosov prepojovacími vedeniami a technické obmedzenia sústavy.

3. Členský štát môže pri dispečingu výrobných zariadení od prevádzkovateľa sústavy požadovať, aby dával prednosť výrobným zariadeniam využívajúcim obnoviteľné zdroje energie alebo odpad alebo vyrábajúcim kombinované teplo a elektrinu.

4. Členský štát môže z dôvodu bezpečnosti dodávky nariadiť, aby bola daná prednosť výrobným zariadeniam používajúcim domáce primárne palivové energetické zdroje v rozsahu neprekračujúcom v kalendárnom roku 15 % celkovej primárnej energie potrebnej na výrobu elektrickej energie spotrebovanej v príslušnom členskom štáte.

5. Členské štáty môžu požadovať, aby prevádzkovatelia prenosovej sústavy dodržiavali minimálne normy pre údržbu a rozvoj prenosovej sústavy, vrátane kapacity prepojenia.

6. Pokiaľ majú túto funkciu, prevádzkovatelia prenosovej sústavy si obstarávajú energiu, ktorú používajú na krytie energetických strát, a rezervnú kapacitu vo svojich sústavách transparentnými, nediskriminačnými a trhovými postupmi.

7. Pravidlá prijaté prevádzkovateľmi prenosovej sústavy na vyrovnávanie nerovnováhy v elektrizačnej sústave sú objektívne, transparentné a nediskriminačné, vrátane pravidiel pre účtovanie poplatkov užívateľom ich sietí za energetickú nerovnováhu. Podmienky poskytovania takýchto služieb zo strany prevádzkovateľov prenosovej sústavy, vrátane pravidiel a taríf, sa

stanovia podľa metodiky zlučiteľnej s článkom 23 ods. 2 nediskriminačným a náklady odrážajúcim spôsobom a uverejnia sa.

Článok 12

Zachovávanie dôverylosti prevádzkovateľmi prenosovej sústavy

Bez toho, aby bol dotknutý článok 18 alebo ktorákoľvek iná zákonná povinnosť poskytovať informácie, prevádzkovateľ prenosovej sústavy zachováva dôvernosť obchodných informácií získaných v priebehu vykonávania svojej obchodnej činnosti. Zverejnené informácie týkajúce sa jeho vlastných činností, ktoré môžu byť z obchodného hľadiska výhodné, sa dávajú k dispozícii nediskriminačným spôsobom.

KAPITOLA V

PREVÁDZKA DISTRIBUČNEJ SÚSTAVY

Článok 13

Určenie prevádzkovateľov distribučnej sústavy

Členské štáty určia alebo vyžadujú, aby podniky, ktoré vlastnia alebo sú zodpovedné za distribučné sústavy, určili jedného alebo viacerých prevádzkovateľov distribučnej sústavy na obdobie určené členským štátom vzhľadom na zvázenie účinnosti a hospodárskej rovnováhy. Členské štáty zabezpečia, aby prevádzkovatelia distribučnej sústavy konali v súlade s článkami 14 a 16.

Článok 14

Úlohy prevádzkovateľov distribučnej sústavy

1. Prevádzkovateľ distribučnej sústavy udržiava bezpečnú, spoľahlivú a účinnú distribučnú sústavu na svojom území s náležitým zreteľom na životné prostredie.
2. V žiadnom prípade nesmie robiť rozdiely medzi niektorými užívateľmi alebo medzi kategóriami užívateľov siete, najmä v prospech jemu príbuzných podnikov.
3. Prevádzkovateľ distribučnej sústavy poskytuje užívateľom sústavy informácie, ktoré potrebujú na účinný prístup do sústavy.
4. Členský štát môže pri dispečingu výrobných zariadení od prevádzkovateľa distribučnej sústavy požadovať, aby dával prednosť výrobným zariadeniam využívajúcim obnoviteľné zdroje energie alebo odpad alebo vyrábajúcim kombinované teplo a elektrinu.
5. Pokiaľ majú takúto funkciu, prevádzkovatelia distribučnej sústavy zabezpečia elektrinu na pokrývanie energetických strát a rezervné kapacity v ich sústave podľa transparentných,

nediskriminačných a na trhu založených postupoch. Touto požiadavkou nie sú nijako dotknuté práva na používanie elektrickej energie získanej na základe zmlúv uzatvorených pred 1. januárom 2002.

6. Pokiaľ sú prevádzkovatelia distribučnej sústavy zodpovední za vyrovnávanie nerovnováhy v distribučnej sústave, pravidlá, ktoré prijímajú na tento účel, sú objektívne, transparentné a nediskriminačné, vrátane pravidiel účtovania poplatkov užívateľom sústavy ich sietí za energetickú nerovnováhu. Podmienky poskytovania takýchto služieb prevádzkovateľmi distribučnej sústavy vrátane pravidiel a sadzieb sa stanovujú v súlade s článkom 23 ods. 2 nediskriminačným a náklady odrážajúcim spôsobom a uverejnia sa.

7. Pri plánovaní rozvoja distribučnej sústavy prevádzkovateľ zvažuje opatrenia na riadenie energetickej účinnosti/riadenie na strane dopytu a/alebo distribuovanú výrobu, ktorá by mohla nahradiť potrebu modernizácie alebo nahradenia elektrických kapacít.

Článok 15

Oddelenie prevádzkovateľov distribučnej sústavy

1. Keď je prevádzkovateľ distribučnej sústavy súčasťou vertikálne integrovaného podnikateľského subjektu, je prinajmenšom v zmysle svojej právnej formy, organizácie a rozhodovania nezávislý od iných činností, ktoré sa netýkajú distribúcie. Tieto pravidlá neznamenajú povinnosť oddeliť vlastníctvo majetku prevádzkovateľa distribučnej sústavy od vertikálne integrovaného podnikateľského subjektu.

2. Okrem požiadaviek odseku 1, pokiaľ je prevádzkovateľ distribučnej sústavy súčasťou vertikálne integrovaného podnikateľského subjektu, je nezávislý v zmysle svojej organizácie a rozhodovania od iných činností, ktoré sa netýkajú distribúcie. Aby sa toto mohlo dosiahnuť, uplatňujú sa tieto minimálne kritériá:

- a) osoby zodpovedné za riadenie prevádzkovateľa distribučnej sústavy nemôžu byť prítomné v štruktúrach spoločnosti integrovaného elektroenergetického podnikateľského subjektu ani priamo, ani nepriamo zodpovedných za každodenné fungovanie výroby, prenosu a dodávky elektrickej energie;
- b) musia sa prijať primerané opatrenia na zabezpečenie toho, aby profesionálne záujmy osôb zodpovedných za riadenie prevádzkovateľa distribučnej sústavy sa brali do úvahy takým spôsobom, ktorý zabezpečuje, že sú schopné konať nezávisle;
- c) prevádzkovateľ distribučnej sústavy má efektívne rozhodovacie práva nezávislé od integrovaného elektroenergetického podnikateľského subjektu, pokiaľ ide o majetok, ktorý je potrebný na prevádzku, údržbu alebo rozvoj siete. Toto by nemalo brániť existencii náležitých koordinačných mechanizmov na zabezpečenie toho, aby boli chránené práva materskej spoločnosti dohliadať nad hospodárením a riadením, pokiaľ

ide o návratnosť aktív v dcérskej spoločnosti regulovanú nepriamo v súlade s článkom 23 ods. 2. Toto konkrétne umožní materskej spoločnosti schvaľovať ročný finančný plán prevádzkovateľa distribučnej sústavy alebo akýkoľvek zodpovedajúci nástroj a stanovovať paušálne limity pre úroveň zadĺženia svojej dcérskej spoločnosti. Nedovoľuje materskej spoločnosti dávať pokyny týkajúce sa dennej prevádzky ani pokiaľ ide o jednotlivé rozhodnutia týkajúce sa výstavby alebo modernizácie distribučných vedení, ktoré nepresahujú podmienky schváleného finančného plánu alebo ktoréhokoľvek zodpovedajúceho nástroja;

d) prevádzkovateľ distribučnej sústavy stanovuje program súladu, ktorý opisuje pravidlá prijaté na zabezpečenie vylúčenia diskriminačného správania, a zabezpečuje, aby sa jeho dodržiavanie primerane monitorovalo. Program opisuje osobitné povinnosti zamestnancov potrebné na splnenie tohto cieľa. Výročnú správu opisujúcu prijaté opatrenia predkladá osoba alebo organizácia zodpovedná za monitorovanie programu súladu regulačnému orgánu uvedenému v článku 23 ods. 1 a táto sa uverejňuje.

Členské štáty sa môžu rozhodnúť neuplatňovať odseky 1 a 2 na integrované elektroenergetické podnikateľské subjekty obsluhujúce menej než 100 000 pripojených zákazníkov alebo obsluhujúce malé izolované sústavy.

Článok 16

Zachovávanie dôvernosti prevádzkovateľmi distribučnej sústavy

Bez toho, aby bol dotknutý článok 18 alebo ktorákolvek iná zákonná povinnosť zverejňovať informácie, prevádzkovateľ distribučnej sústavy zachováva dôvernosť obchodných informácií získaných v priebehu vykonávania svojej obchodnej činnosti a zabráňuje tomu, aby zverejnené informácie týkajúce sa jeho vlastných činností, ktoré môžu byť z obchodného hľadiska výhodné, sa dávali k dispozícii diskriminačným spôsobom.

Článok 17

Prevádzkovateľ kombinovanej sústavy

Pravidlá uvedené v článkoch 10 ods. 1 a 15 ods. 1 nebránia prevádzke prevádzkovateľa kombinovanej prenosovej a distribučnej sústavy, ktorý je z hľadiska právnej formy, organizácie a rozhodovania nezávislý od iných činností, ktoré sa netýkajú prevádzkovania prenosovej alebo distribučnej sústavy, a ktorý spĺňa požiadavky stanovené v písmenách a) až d). Tieto pravidlá nevytvárajú povinnosť oddeliť vlastníctvo majetku kombinovanej sústavy od vertikálne integrovaného podnikateľského subjektu:

a) osoby zodpovedné za riadenie prevádzkovateľa kombinovanej sústavy nemôžu byť prítomné v štruktúrach spoločnosti integrovaného elektroenergetického podnikateľského subjektu ani priamo, ani nepriamo zodpovedných za každodenné fungovanie výroby alebo dodávky elektrickej energie;

b) musia sa prijať potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby profesionálne záujmy osôb zodpovedných za riadenie prevádzkovateľa kombinovanej sústavy sa brali do úvahy takým spôsobom, ktorý zabezpečuje, že sú schopné konať nezávisle;

c) prevádzkovateľ kombinovanej sústavy má efektívne rozhodovacie práva nezávislé od integrovaného elektroenergetického podnikateľského subjektu, pokiaľ ide o majetok, ktorý je potrebný na prevádzku, údržbu alebo rozvoj siete. Toto by nemalo brániť existencii náležitých koordinačných mechanizmov na zabezpečenie toho, aby boli chránené práva materskej spoločnosti dohliadať nad hospodárením a riadením, pokiaľ ide o návratnosť aktív v dcérskej spoločnosti regulovanú nepriamo v súlade s článkom 23 ods. 2. Toto konkrétne umožní materskej spoločnosti schvaľovať ročný finančný plán prevádzkovateľa kombinovanej sústavy alebo akýkoľvek zodpovedajúci nástroj a stanovovať všeobecné limity pre úroveň zadĺženia svojej dcérskej spoločnosti. Nedovoľuje materskej spoločnosti dávať pokyny týkajúce sa dennej prevádzky ani pokiaľ ide o jednotlivé rozhodnutia týkajúce sa výstavby alebo modernizácie prenosových a distribučných vedení, ktoré nepresahujú podmienky schváleného finančného plánu alebo ktoréhokoľvek zodpovedajúceho nástroja;

d) prevádzkovateľ kombinovanej sústavy stanovuje program súladu, ktorý opisuje pravidlá prijaté na zabezpečenie vylúčenia diskriminačného správania, a zabezpečuje, aby sa jeho dodržiavanie primerane monitorovalo. Program opisuje osobitné povinnosti zamestnancov potrebné na splnenie tohto cieľa. Výročnú správu opisujúcu prijaté opatrenia predkladá osoba alebo organizácia zodpovedná za monitorovanie programu súladu regulačnému úradu uvedenému v článku 23 ods. 1 a táto sa uverejní.

KAPITOLA VI

ODDELENIE A TRANSPARENTNOSŤ ÚČTOVNÍCTVA

Článok 18

Právo na prístup k účtovníctvu

1. Členské štáty alebo ktorýkoľvek príslušný orgán, ktorý členské štáty určia, vrátane regulačných úradov uvedených v článku 23, majú do takej miery, do akej je to potrebné na vykonávanie ich funkcií, právo na prístup k účtovníctvu elektroenergetických podnikov podľa článku 19.

2. Členské štáty a ktorýkoľvek určený príslušný orgán, vrátane regulačných úradov uvedených v článku 23, zachovávajú dôvernosť, pokiaľ ide o komerčne citlivé informácie. Členské štáty môžu stanoviť zverejňovanie takýchto informácií, pokiaľ je to potrebné na vykonávanie funkcií príslušných orgánov.

Článok 19

Oddelenie účtovníctva

1. Členské štáty prijímajú všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby bolo účtovníctvo elektroenergetických podnikateľských subjektov vedené v súlade s odsekmi 2 a 3.

2. Elektroenergetické podnikateľské subjekty bez ohľadu na ich vlastnícke vzťahy alebo právnu formu vypracúvajú, predkladajú na audit a uverejňujú svoje ročné účtovné uzávierky v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi týkajúcimi sa ročnej účtovnej uzávierky spoločností s ručením obmedzeným prijatých podľa štvrtej smernice Rady 78/660/ES z 25. júla 1978 o ročnej účtovnej závierke niektorých typov obchodných spoločností vychádzajúcej z článku 54 ods. 3 písm. g) (*) Zmluvy. (1)

Spoločnosti, ktoré nemajú zákonnú povinnosť uverejňovať svoje ročné zúčtovania, uchovávajú ich kópiu určenú pre verejnosť vo svojom ústredí.

3. Elektroenergetické podnikateľské subjekty vedú vo svojom internom účtovníctve oddelené účtovníctvo pre každú zo svojich prenosových a distribučných činností tak, ako by to museli robiť v prípade, že by predmetné činnosti vykonávali oddelené spoločnosti, s cieľom zabrániť diskriminácii, krížovým dotáciám a deformácii hospodárskej súťaže. Taktiež vedú účtovníctvo pre iné činnosti v oblasti elektroenergetiky netýkajúce sa prenosu a distribúcie, ktoré môžu byť konsolidované. Až do 1. júla 2007 vedú oddelené účtovníctvo pre oblasť dodávok pre oprávnených zákazníkov a pre dodávky pre neoprávnených zákazníkov. V účtovníctve sa uvádza príjem z vlastníctva prenosovej/distribučnej sústavy. Pokiaľ je to vhodné, vedú konsolidované účtovníctvo pre iné činnosti mimo oblasti elektroenergetiky. Interné účtovníctvo zahŕňa súvahu a výkaz ziskov a strát pre každú činnosť.

4. Audit uvedený v odseku 2 overuje najmä to, či sa dodržiava povinnosť zabráňovať diskriminácii a krížovým dotáciám uvedeným v odseku 3.

(*) Názov smernice 78/660/EHS sa upravil tak, aby zohľadnil prečíslovanie článkov Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva v súlade s článkom 12 Amsterdamskej zmluvy; pôvodný odkaz bol na článok 54 ods. 3 písm. g).

(1) Ú. v. ES L 222, 14.8.1978, s. 11. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2001/65/ES (Ú. v. ES L 283, 27.10.2001, s. 28).

KAPITOLA VII

ORGANIZÁCIA PRÍSTUPU DO SÚSTAVY

Článok 20

Prístup tretích strán

1. Členské štáty zabezpečia zavádzanie systému prístupu tretích strán do prenosových a distribučných sústav na základe uverejnených taríf uplatniteľných u všetkých oprávnených zákazníkov a uplatňovaných objektívne a bez diskriminácie voči niektorým užívateľom sústavy. Členské štáty zabezpečia, aby tieto tarify alebo metodiky, na základe ktorých sa vypočítavajú, boli schválené pred tým, ako nadobudnú účinnosť v súlade s článkom 23, a aby sa tieto tarify a metodiky – pokiaľ sa schvaľujú iba metodiky – uverejňovali pred tým, ako nadobudnú účinnosť.

2. Prevádzkovateľ prenosovej alebo distribučnej sústavy môže odmietnuť prístup tam, kde mu chýba potrebná kapacita. Pre takéto odmietnutia musia byť uvedené náležité opodstatnené dôvody, najmä vzhľadom na článok 3. V prípade odmietnutia prístupu členské štáty zabezpečia, pokiaľ je to vhodné, aby prevádzkovateľ prenosovej alebo distribučnej sústavy poskytol príslušné informácie o opatreniach, ktoré budú potrebné pre posilnenie siete. Strane, ktorá takéto informácie žiada, môže byť vyúčtovaný primeraný poplatok odrážajúci náklady na poskytnutie takýchto informácií.

Článok 21

Otváranie trhu a reciprocita

1. Členské štáty zabezpečia, aby oprávnení zákazníci boli:

- do 1. júla 1994 oprávnenými zákazníkmi určenými v článku 19 ods. 1 až 3 smernice 96/92/ES. Členské štáty uverejnia do 31. januára každého roka kritériá pre definovanie takýchto oprávnených zákazníkov;
- najneskôr od 1. júla 2004 všetci zákazníci okrem domácností;
- od 1. júla 2007 všetci zákazníci.

2. S cieľom zabrániť nerovnováhe pri otvorení trhov s elektrickou energiou:

- zmluvy na dodávky elektrickej energie s oprávneným zákazníkom v sústave iného členského štátu nie sú zakázané, ak sa zákazník považuje za oprávneného v obidvoch príslušných sústavách;

b) v prípadoch, kde sa transakcie opísané v písmene a) odmietajú kvôli tomu, že zákazník je oprávneným iba v jednej z dvoch sústav, Komisia môže, berúc do úvahy situáciu na trhu a spoločný záujem, nariadiť odmietajúcej strane vykonať požadovanú dodávku na žiadosť členského štátu, kde sa oprávnený zákazník nachádza.

Článok 22

Priame vedenia

1. Členské štáty prijímajú potrebné opatrenia, ktoré umožnia, aby:

- a) všetci výrobcovia elektrickej energie a dodávateľské elektroenergetické podnikateľské subjekty so sídlom na ich území zásobovali ich vlastné zariadenia, dcérske spoločnosti a oprávnených zákazníkov prostredníctvom priameho vedenia;
- b) každý oprávnený zákazník na ich území bol zásobovaný prostredníctvom priameho vedenia výrobcom a dodávateľskými podnikmi.

2. Členské štáty stanovujú kritériá pre udeľovanie povolení na výstavbu priamych vedení na svojom území. Tieto kritériá musia byť objektívne a nediskriminačné.

3. Možnosť zásobovania elektrickou energiou prostredníctvom priameho vedenia podľa odseku 1 neovplyvňuje možnosť uzatvárania zmlúv na dodávku elektrickej energie v súlade s článkom 20.

4. Členské štáty môžu udeliť povolenie na výstavbu priameho vedenia buď za podmienky odmietnutia prístupu do sústavy podľa potreby na základe článku 20, alebo za podmienky začatia konania na urovanie sporu podľa článku 23.

5. Členské štáty môžu odmietnuť udeliť povolenie na priame vedenie, ak by udelenie takéhoto povolenia prekážalo ustanoveniam článku 3. Takéto odmietnutie musí byť náležité odôvodnené.

Článok 23

Regulačné úrady

1. Členské štáty poveria jeden alebo viacero príslušných orgánov funkciou regulačných úradov. Tieto úrady sú plne nezávislé od záujmov elektroenergetického priemyslu. Prostredníctvom uplatňovania tohto článku sú zodpovedné minimálne za zabezpečenie nediskriminačnej efektívnej hospodárskej súťaže a účinného fungovania trhu, pričom monitorujú najmä:

- a) pravidlá riadenia a pridelenia kapacít prepojenia spoločne s regulačným úradom alebo úradmi tých členských štátov, s ktorými existuje prepojenie;
- b) všetky mechanizmy na riešenie preťaženej kapacity v rámci národnej elektrizačnej sústavy;
- c) čas, ktorý potrebujú prenosové a distribučné podniky na vykonanie pripojení a opráv;
- d) uverejňovanie náležitých informácií prevádzkovateľmi prenosovej a distribučnej sústavy týkajúcich sa prepojovacích vedení, využitia distribučnej siete a pridelenia kapacít pre zainteresované strany, berúc do úvahy potrebu zaobchádzať s jednotlivými čiastkovými informáciami ako s dôvernými obchodnými informáciami;
- e) efektívne oddelovanie účtovníctva uvedeného v článku 19 na zabezpečenie toho, aby nedochádzalo k žiadnym krížovým dotáciám medzi výrobnými, prenosovými, distribučnými a dodávateľskými činnosťami;
- f) podmienky a tarify za pripájanie nových výrobcov elektrickej energie tak, aby zaručovali, že sú objektívne, transparentné a nediskriminačné, najmä berúc v plnej miere do úvahy náklady a zisky rôznych technológií obnoviteľných zdrojov energie, distribuovanej výroby a kombinovanej výroby tepla a elektrickej energie;
- g) mieru, do akej si prevádzkovatelia prenosovej a distribučnej sústavy plnia svoje úlohy v súlade s článkami 9 a 14;
- h) úroveň transparentnosti a hospodárskej súťaže.

Úrady zriadené podľa tohto článku uverejňujú výročnú správu o výsledkoch monitorovania svojich činností uvedených v písmenách a) až h).

2. Regulačné úrady sú zodpovedné za stanovovanie alebo schvaľovanie minimálne metodík používaných na výpočet alebo stanovenie podmienok, a to pred tým, ako nadobudnú účinnosť pre:

- a) pripojenie a prístup do národných sietí, vrátane taríf za prenos a distribúciu. Tieto tarify alebo metodiky dovoľujú potrebné investície v sieťach takým spôsobom, ktorý umožňuje, aby tieto investície zabezpečili prevádzkyschopnosť sietí;
- b) poskytovanie vyrovnávacích služieb.

3. Napriek odseku 2 môžu členské štáty stanoviť, aby regulačné úrady predkladali tarify alebo prinajmenšom metodiky uvedené v danom odseku na formálne rozhodnutie príslušnému orgánu v členskom štáte, rovnako ako modifikácie v odseku 4. Príslušný

orgán má v takomto prípade právomoc buď schváliť, alebo odmietnuť návrh rozhodnutia, ktorý predložil regulačný úrad. Tieto tarify, metodiky alebo ich úpravy sa uverejňujú spolu s rozhodnutím o formálnom prijatí. Taktiež sa uverejňuje každé formálne odmietnutie návrhu rozhodnutia, vrátane jeho zdôvodnenia.

4. Regulačné úrady majú právomoc v prípade potreby požadovať od prevádzkovateľov prenosovej a distribučnej sústavy, aby upravili podmienky, tarify, pravidlá, mechanizmy a metodiky uvedené v odsekoch 1, 2 a 3 s cieľom zabezpečiť ich primeranosť a uplatňovanie nediskriminačným spôsobom.

5. Ktorákoľvek strana, ktorá vznesie sťažnosť na prevádzkovateľa prenosovej alebo distribučnej sústavy v súvislosti so záležitosťami uvedenými v odsekoch 1, 2 a 4, sa môže so sťažnosťou obrátiť na regulačný úrad, ktorý, konajúc ako úrad urovnávajúci spory, vydá rozhodnutie do dvoch mesiacov od obdržania sťažnosti. Táto lehota sa môže predĺžiť o dva mesiace, pokiaľ regulačný úrad získava dodatočné informácie. Táto lehota sa môže ďalej predĺžovať so súhlasom sťažovateľa. Takéto rozhodnutie má záväzný účinok, pokiaľ nie je zrušené odvolaním.

Pokiaľ sa sťažnosť týka taríf za pripájanie pre významné nové výrobné zariadenia, dvojmesačnú lehotu môže predĺžiť regulačný úrad.

6. Ktorákoľvek strana, ktorá je dotknutá a má právo sťažovať sa vzhľadom na rozhodnutie o metodikách prijatých podľa odsekov 2, 3 a 4 alebo pokiaľ má regulačný úrad povinnosť radiť sa o navrhnutých metodikách, môže najneskôr do dvoch mesiacov, alebo v kratšej lehote stanovenej členskými štátmi, od uverejnenia rozhodnutia alebo návrhu na rozhodnutie podať sťažnosť na prešetrenie. Takáto sťažnosť nemá odkladný účinok.

7. Členské štáty prijímajú opatrenia na zabezpečenie toho, aby regulačné úrady boli schopné vykonávať svoje povinnosti uvedené v odsekoch 1 až 5 účinným a pohotovým spôsobom.

8. Členské štáty vytvoria vhodné a účinné mechanizmy pre reguláciu, kontrolu a transparentnosť, aby sa tak zabránilo akémukoľvek zneužívaniu dominantného postavenia, najmä na škodu zákazníkov a koristníckemu správaniu. Tieto mechanizmy berú do úvahy ustanovenia Zmluvy, najmä jej článku 82.

Do roku 2010 príslušné orgány členských štátov poskytnú Komisii do 31. júla každého roku v súlade so zákonom na ochranu hospodárskej súťaže správu o dominantnom postavení na trhu, koristníckom správaní a správani, ktoré je v rozpore s hospodárskou súťažou. Táto správa navyše posúdi zmenu vlastníckych modelov a všetky praktické opatrenia prijaté na vnútroštátnej úrovni na zabezpečenie dostatočnej rozmanitosti hráčov na trhu alebo praktických opatrení prijatých na zlepšenie prepojenia

a hospodárskej súťaže. Od roku 2010 predkladajú príslušné orgány takúto správu každé dva roky.

9. Členské štáty zabezpečia, aby sa prijali vhodné opatrenia, vrátane správnych opatrení alebo trestných konaní v súlade s vnútroštátnym právom proti zodpovedným fyzickým alebo právnickým osobám, pokiaľ sa nedodržiali pravidlá o zachovávaní dôvernosti uloženými touto smernicou.

10. V prípade cezhraničných sporov je rozhodujúcim regulačným úradom regulačný úrad, do ktorého pôsobnosti spadá prevádzkovateľ sústavy, ktorý odmieta využitie alebo prístup do sústavy.

11. Sťažnosťami uvedenými v odsekoch 5 a 6 nie je dotknuté vykonávanie práv na odvolanie podľa práva spoločenstva a vnútroštátneho práva.

12. Národné regulačné úrady prispievajú k rozvoju vnútorného trhu a úrovne oblasti pôsobnosti transparentnou spoluprácou medzi sebou navzájom a s Komisiou.

KAPITOLA VIII

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 24

Ochranné opatrenia

V prípade náhlej krízy na trhu s elektrickou energiou a pokiaľ je ohrozovaná fyzická bezpečnosť alebo ochrana osôb, prístrojov alebo zariadení alebo integrita sústavy, členský štát môže dočasne prijať potrebné ochranné opatrenia.

Takéto opatrenia musia spôsobiť najmenšie možné narušenie fungovania vnútorného trhu a nesmú byť širšieho rozsahu, ako je striktné potrebné na nápravu náhlych ťažkostí, ktoré nastali.

Príslušný členský štát tieto opatrenia bez meškania oznamuje ďalším členským štátom a Komisii, ktorá môže rozhodnúť, či príslušný štát musí zmeniť alebo zrušiť takéto opatrenia do takej miery, pokiaľ narušajú hospodársku súťaž a negatívne ovplyvňujú obchodovanie takým spôsobom, ktorý je v rozpore so spoločným záujmom.

Článok 25

Monitorovanie dovozu elektrickej energie

Členské štáty informujú Komisiu každé tri mesiace o dovoze elektrickej energie z tretích krajín z hľadiska fyzických tokov, ktoré sa udiali počas predošlých troch mesiacov.

Článok 26

Výnimky

1. Členské štáty, ktoré môžu po nadobudnutí účinnosti smernice preukázať, že existujú podstatné problémy pre fungovanie ich malých izolovaných sústav, môžu žiadať o výnimky z príslušných ustanovení kapitol IV, V, VI, VII, ako aj kapitoly III v prípade veľmi malých izolovaných sústav do tej miery, pokiaľ sa to týka modernizácie, vylepšovania a rozširovania existujúcich kapacít, ktoré im môže poskytnúť Komisia. Táto informuje členské štáty o týchto žiadostiach pred prijatím rozhodnutia, pričom berie do úvahy rešpektovanie zachovávanie dôvernosti. Toto rozhodnutie sa uverejní v *Úradnom vestníku Európskej únie*. Tento článok sa uplatňuje aj na Luxembursko.

2. Členský štát, ktorý po nadobudnutí účinnosti smernice z dôvodov technickej povahy má podstatné problémy pri otvorení svojho trhu pre určité obmedzené skupiny zákazníkov, okrem domácností podľa článku 21 ods. 1 písm. b), môže požiadať o výnimku z tohto ustanovenia, ktorú mu môže poskytnúť Komisia na obdobie nepresahujúce 18 mesiacov odo dňa uvedeného v článku 30 ods. 1. V každom prípade sa takáto výnimka končí v deň uvedený v článku 21 ods. 1 písm. c).

Článok 27

Postup preskúmania

V prípade, že správa uvedená v článku 28 ods. 3 dospeje k záveru, na základe ktorého za existencie efektívneho spôsobu, ktorým bol uskutočňovaný prístup do siete v členskom štáte – ktorý dáva priestor pre plne efektívny, nediskriminačný a nesažený prístup do siete – Komisia príde k záveru, že určité povinnosti uložené touto smernicou podnikom (vrátane povinností týkajúcich sa právneho oddelenia prevádzkovateľov distribučnej sústavy) nie sú úmerné sledovanému cieľu, daný členský štát môže podať Komisii žiadosť o výnimku z predmetnej požiadavky.

Členský štát bezodkladne oznamuje požiadavku Komisii spolu s príslušnými informáciami potrebnými na preukázanie toho, že záver o zabezpečení účinného prístupu do siete, ku ktorému sa v správe dospelo, sa zachová.

Do troch mesiacov od obdržania oznámenia prijme Komisia stanovisko týkajúce sa požiadavky príslušného členského štátu a prípadne predloží Európskemu parlamentu a Rade návrhy na zmenu a doplnenie príslušných ustanovení smernice. Komisia v návrhoch na zmenu a doplnenie smernice môže navrhnúť vyňatie príslušného členského štátu z osobitných požiadaviek za podmienky, že uvedený členský štát vykonáva rovnako efektívne opatrenia tak, ako je potrebné.

Článok 28

Predkladanie správ

1. Komisia monitoruje a preskúmava uplatňovanie tejto smernice a predkladá správu o celkovom pokroku Európskemu parlamentu a Rade pred koncom prvého roka nasledujúceho po nadobudnutí účinnosti tejto smernice a potom raz ročne. Správa obsahuje najmenšom:

- a) získané skúsenosti a dosiahnutý pokrok pri vytváraní úplného a plne fungujúceho vnútorného trhu s elektrickou energiou a prekážok, ktoré v tejto súvislosti pretrvávajú, vrátane prvkov dominantného postavenia na trhu, koncentrácie na trhu, koristníckeho správania a správania, ktoré odporuje hospodárskej súťaži, a jeho účinkom vzhľadom na deformácie trhu;
- b) rozsah, v akom boli požiadavky na oddelenie a tarifikáciu obsiahnuté v tejto smernici úspešné pri zabezpečovaní korektného a nediskriminačného prístupu do elektrizačnej sústavy spoločenstva a zodpovedajúce úrovne hospodárskej súťaže, rovnako ako aj hospodárske, environmentálne a sociálne dôsledky otvárania trhu s elektrickou energiou pre zákazníkov;
- c) preskúmanie záležitostí týkajúcich sa úrovni kapacity sústavy a bezpečnosti dodávky elektrickej energie v spoločenstve a najmä existujúca a predpokladaná rovnováha medzi ponukou a dopytom, berúc do úvahy fyzické kapacity pre výmenu medzi oblasťami;
- d) špeciálna pozornosť sa bude venovať opatreniam prijatým v členských štátoch na pokrytie dopytu počas špičky a na riešenie výpadkov jedného alebo viacerých dodávateľov;
- e) zavádzanie výnimky stanovenej podľa článku 15 ods. 2 s cieľom možnej revízie prahových hodnôt;
- f) celkové zhodnotenie pokroku dosiahnutého vzhľadom na dvojstranné vzťahy s tretími krajinami, ktoré vyrábajú a vyvážajú alebo dopravujú elektrinu, vrátane pokroku pri integrácii trhu, sociálnych a environmentálnych dôsledkoch obchodovania s elektrickou energiou a prístupu do sietí takýchto tretích krajín;
- g) potrebu pre možné požiadavky na zosúladovanie, ktoré nie sú spojené s ustanoveniami tejto smernice;

h) spôsob, ktorým členské štáty zavádzali do praxe požiadavky týkajúce sa energetického štitkovania obsiahnuté v článku 3 ods. 6, a spôsob, ktorým sa brali do úvahy odporúčania Komisie pre túto záležitosť.

Táto správa môže prípadne obsahovať odporúčania, ktoré sa týkajú najmä rozsahu a spôsobov ustanovení pre energetické štitkovanie vrátane napríklad spôsobu, akým sa uskutočňujú odkazy na existujúce referenčné zdroje a obsah týchto zdrojov, a osobitne spôsob, akým sa môžu prístupovať informácie týkajúce sa vplyvu na životné prostredie, minimálne o emisiách CO₂ a rádioaktívnom odpade, ktoré vznikajú pri výrobe elektrickej energie z rozličných energetických zdrojov, dosiahnuteľným transparentným, ľahko dostupným a porovnateľným spôsobom v celej Európskej únii a tiež spôsob, akým členské štáty zjednodušujú prijímanie opatrení na kontrolu presnosti informácií poskytovaných dodávateľmi a opatrenia na potlačanie negatívnych účinkov spôsobených dominantným postavením na trhu a koncentráciou na trhu.

2. Každé dva roky správa uvedená v odseku 1 pokrýva aj analýzu rozdielnych opatrení prijatých členskými štátmi na plnenie povinností služby vo verejnom záujme spolu s preskúmaním účinnosti uvedených opatrení a najmä ich účinkov na hospodársku súťaž na trhu s elektrickou energiou. Táto správa môže prípadne zahŕňať odporúčania týkajúce sa opatrení, ktoré sa na vnútroštátnej úrovni majú prijať na dosiahnutie vysokého štandardu služby vo verejnom záujme alebo opatrení zameraných na zabránenie rozkladu trhu.

3. Komisia najneskôr 1. januára 2006 zašle Európskemu parlamentu a Rade podrobnú správu opisujúcu pokrok pri vytváraní vnútorného trhu s elektrickou energiou. Táto správa zvažuje najmä:

- existenciu nediskriminačného prístupu do siete;
- efektívnu reguláciu;
- rozvoj infraštruktúry prepojení a situáciu bezpečnosti dodávky v spoločensve;
- rozsah, v akom pre malé podniky a domácnosti pribúdajú plné výhody otvárania trhov, menovite v súvislosti so službou vo verejnom záujme a štandardami univerzálnej služby;
- rozsah, v akom sú v praxi otvorené trhy otvorené pre efektívnu hospodársku súťaž, vrátane aspektov dominantného postavenia na trhu, koncentrácie na trhu a koristníckeho správania alebo správania, ktoré je v rozpore s hospodárskou súťažou;
- rozsah, v akom zákazníci skutočne menia dodávateľov a opätovne dojednávajú tarify;

- vývoj cien, vrátane cien za dodávku vo vzťahu k stupňu otvorenia trhov;
- skúsenosti získané pri uplatňovaní smernice, čo sa týka efektívnej nezávislosti prevádzkovateľov sústavy vo vertikálne integrovaných podnikateľských subjektoch a či sa vypracovali iné dodatočné opatrenia k funkčnej nezávislosti a oddeleniu účtovníctva, ktoré majú účinky zodpovedajúce právnomu oddeleniu.

Komisia predloží prípadne návrhy Európskemu parlamentu a Rade najmä na zaručenie vysokých štandardov služby vo verejnom záujme.

Komisia predloží prípadne do 1. júla 2007 návrhy Európskemu parlamentu a Rade najmä na zabezpečenie plnej a efektívnej nezávislosti prevádzkovateľov distribučnej sústavy. V prípade potreby sa tieto návrhy, v súlade so zákonom o ochrane hospodárskej súťaže, majú zaoberať aj opatreniami, ktorými sa čelí záležitosťiam dominantného postavenia na trhu, koncentrácie na trhu a koristníckeho správania alebo správania, ktoré je v rozpore s hospodárskou súťažou.

Článok 29

Zrušovacie ustanovenia

S účinnosťou od 1. júla 2004 sa zrušuje smernica 90/547/EHS.

Smernica 96/92/ES sa zrušuje od 1. júla 2004 bez toho, aby boli dotknuté povinnosti členských štátov týkajúce sa konečných termínov pre transpozíciu a uplatňovanie uvedenej smernice. Odkazy na zrušenú smernicu sa chápu ako odkazy na túto smernicu a vykladajú sa v súlade s korelačnou tabuľkou v prílohe B.

Článok 30

Vykonávanie

1. Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou najneskôr do 1. júla 2004. Ihneď o tom informujú Komisiu.

2. Členské štáty môžu odložiť vykonávanie článku 15 ods. 1 do 1. júla 2007. Tým nie sú dotknuté požiadavky obsiahnuté v článku 15 ods. 2.

3. Členské štáty uvedú priamo v prijatých ustanoveniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upravia členské štáty.

Článok 32

Adresáti

Táto smernica je adresovaná členským štátom.

Článok 31

V Bruseli 26. júna 2003

Nadobudnutie účinnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiaty deň po jej uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie.

Za Európsky parlament

Za Radu

predseda

predseda

P. COX

A. TSOCHATZOPOULOS

PRÍLOHA A

Opatrenia na ochranu zákazníka

Bez toho, aby boli dotknuté pravidlá spoločenstva na ochranu zákazníka, najmä smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES ⁽¹⁾ a smernica Rady 93/13/ES, ⁽²⁾ opatrenia uvedené v článku 3 majú zákazníkom zabezpečiť, aby:

- a) mali právo uzavrieť so svojím poskytovateľom služieb v oblasti elektroenergetiky zmluvu, ktorá obsahuje:
- totožnosť a adresu dodávateľa;
 - poskytované služby, ponúkanú úroveň kvality služieb, ako aj čas pre počiatočné pripojenie;
 - prípadné ponúkané druhy služieb údržby;
 - prostriedky, ktorými možno získať aktuálne informácie o všetkých uplatňovaných tarifách a poplatkoch za údržbu;
 - trvanie zmluvy, podmienky, za akých možno služby alebo zmluvu obnoviť alebo zrušiť;
 - všetky kompenzačné a refundačné úpravy, ktoré sa uplatňujú na zmluvnú službu v prípade, že nie sú dodržané úrovne kvality;
 - spôsob začatia postupov na urovnávanie sporov v súlade s písmenom f).

Podmienky sú korektné a dobre známe dopredu. V každom prípade by sa tieto informácie mali poskytovať pred uzatvorením alebo potvrdením zmluvy. Pokiaľ sa zmluvy uzatvárajú cez sprostredkovateľov, uvedené informácie sa tak isto poskytujú pre uzatvorením zmluvy;

- b) dostávali primerané informácie o akomkoľvek úmysle zmeniť zmluvné podmienky, ako aj informácie o svojom práve na odstúpenie v prípade jej vypovedania. Poskytovatelia služieb svojim zákazníkom priamo oznamujú akékoľvek zvýšenie poplatkov v náležitom čase, nie neskôr než je jedno bežné zúčtovacie obdobie po tom, čo zvýšenie nadobudne účinnosť. Členské štáty zabezpečia, aby zákazníci mohli slobodne odstupovať od zmlúv, ak nesúhlasia s novými podmienkami, ktoré im oznámil ich poskytovateľ služieb v oblasti elektroenergetiky;
- c) dostávali transparentné informácie o uplatňovaných cenách a tarifách a o štandardných podmienkach týkajúcich sa prístupu a používania služieb v oblasti elektroenergetiky;
- d) bola im poskytovaná široká ponuka spôsobov platby. Akýkoľvek rozdiel v podmienkach odráža náklady dodávateľa týkajúce sa rôznych platobných režimov. Všeobecné podmienky sú korektné a transparentné. Poskytujú sa v jasnom a zrozumiteľnom jazyku. Zákazníci sú ochraňovaní pred nečestnými a zavádzajúcimi spôsobmi predaja;
- e) nebol účtovaný poplatok pri zmene dodávateľa;
- f) mal prospech z transparentných, jednoduchých a lacných postupov pre riešenie sťažností. Takéto postupy umožňujú, aby boli spory urovnávané spravodlivo a pohotovo tam, kde je to garantované, so zabezpečením systému odškodnenia a/alebo kompenzácie. Mali by sa, kdekoľvek je to len možné, riadiť zásadami stanovenými v odporúčaní Komisie 98/257/ES ⁽³⁾;
- g) pri prístupe k univerzálnej službe podľa ustanovení prijatých členskými štátmi podľa článku 3 ods. 3 boli informovaní o svojich právach týkajúcich sa univerzálnej služby.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 144, 4.6.1997, s. 19.

⁽²⁾ Ú. v. ES L 95, 21.4.1993, s. 29.

⁽³⁾ Ú. v. ES L 115, 17.4.1998, s. 31.

PRÍLOHA B

Korelačná tabuľka

Smernica 96/92/ES	Táto smernica
Článok 1	Článok 1 Rozsah pôsobnosti
Článok 2	Článok 2 Vymedzenie pojmov
Článok 3 a 10 ods. 1	Článok 3 Povinnosti služby vo verejnom záujme a ochrana zákazníka
—	Článok 4 Monitorovanie bezpečnosti dodávky
Článok 7 ods. 2	Článok 5 Technické pravidlá
Článok 4 a 5	Článok 6 Povoľovacie konanie pre nové kapacity
Článok 4 a 6	Článok 7 Výberové konanie na nové kapacity
Článok 7 ods. 1	Článok 8 Určenie prevádzkovateľov prenosovej sústavy
Článok 7 ods. 3 až 5	Článok 9 Úlohy prevádzkovateľov prenosovej sústavy
Článok 7 ods. 6	Článok 10 Oddelenie prevádzkovateľmi prenosovej sústavy
Článok 8	Článok 11 Dispečing a vyrovňovanie
Článok 9	Článok 12 Zachovávanie dôvernosti prevádzkovateľmi prenosovej sústavy
Článok 10 ods. 2 a 3	Článok 13 Určenie prevádzkovateľov distribučnej sústavy
Článok 11	Článok 14 Úlohy prevádzkovateľov distribučnej sústavy
—	Článok 15 Oddelenie prevádzkovateľov distribučnej sústavy
Článok 12	Článok 16 Zachovávanie dôvernosti prevádzkovateľov distribučnej sústavy
—	Článok 17 Prevádzkovateľ kombinovanej sústavy
Článok 13	Článok 18 Právo na prístup k účtovníctvu
Článok 14	Článok 19 Oddelenie účtovníctva
Článok 15 až 18	Článok 20 Prístup tretích strán
Článok 19	Článok 21 Otváranie trhu a reciprocita
Článok 21	Článok 22 Priame vedenia
Článok 20 ods. 3 až 4 a článok 22	Článok 23 Regulačné úrady
Článok 23	Článok 24 Ochranné opatrenia
—	Článok 25 Monitorovanie dovozu elektrickej energie
Článok 24	Článok 26 Výnimky
—	Článok 27 Postup preskúmania
Článok 25 a 26	Článok 28 Predkladanie správ
—	Článok 29 Zrušovacie ustanovenia
Článok 27	Článok 30 Vykonávanie
Článok 28	Článok 31 Nadobudnutie účinnosti
Článok 29	Článok 32 Adresáti
	Príloha A Opatrenia na ochranu zákazníka